

NĂVOADE ȘI CUPAJE: SHAKING SHAKESPEARE DANIELA MAGIARU

Teatrul German de Stat Timișoara
Shaking Shakespeare, o pastorală
tragico-comico-istorică după William
Shakespeare, de Lia Bugnar

Regia: Radu Alexandru Nica,
scenografia: Dragoș Buhagiar, muzica:
Vlaicu Golcea

Cu: Peter Papakostidis, Radu Vulpe,
Dirk Linke, Rareș Hontzu, Ioana Iacob,
Ramona Olasz, Olga Török, Ida Jarcsek-
Gaza, Alex Halka, Boris Gaza

Spectacolul *Shaking Shakespeare* oferă
nu o zgâlțâire a universului Shakespeare,
așa cum anunță titlul spectacolului, ci o re-
vizitare construită din decupaje inteligente
de text. Deși "cusăturile" sunt la vedere,
pretextul este bine ales: scena spectacolului
din *Hamlet* servește drept cadru pentru un
casting la care participă trupa de actori ce
poposește la Elsinore și interpretează roluri
precum Caliban, Macbeth, Lady Macbeth,
Antonio, Shylock, Othello, Desdemona,
Iago, Richard al III-lea.

Creatorii spectacolului propun explorarea
tramelor aduse la același numitor prin voință
regizorală. "Vorbe, vorbe, vorbe" — replica
rostită de Hamlet — servește drept cadru
pentru o poveste. Avem un prim semn că
bucățile de lume sunt reconstituite și reconstituibile: scena este presărată cu cărți, care, asemenea pietrelor din râu, servesc drept punți spre alte personaje și spre spectator.

Actorii își modifică mereu statutul, fiind
actanți, dar și spectatori în propria evoluție
scenică. Schimbările rapide de lumină și
costume mențin ritmul extrem de alert al
montării. Fiecare nouă apariție a personajelor
e un joc care testează viteza de reacție a
spectatorului, obligându-l să ghicească de
la primele replici care personaje trebuie scoase
la paradă pe scenă. Lumina este misterioasă
și servește drept scenă de trecere: în
lumea de dincolo, dintr-o istorie în alta.
Muzica semnată de Vlaicu Golcea ilustrează
potrivit scenele, iar costumele create de
Dragoș Buhagiar sunt minuțioase și distinse
realizări de stil ce re-creează cu succes o
epocă.

Trupa Teatrului German face un joc
coerent, foarte bun, mai ales că fiecare dintre
actori deține cel puțin un "rol principal".
Peter Papakostidis are forță în a-l reda pe
Hamlet și a organiza în jurul său întreaga
acțiune. Rareș Hontzu e extrem de maleabil:
reușește să fie manipulator în Shylock, e
perfid și viclan atunci când îl încarnează
pe Iago, Olga Török are candoare și

sensibilitate în Ofelia, Ramona Olasz are
ingenuitate, Ida Jarcsek-Gaza (Gertrude)
este puternică chiar și atunci când este
umilită, jocul Ioanei Iacob are prospețime,
energie și ascuțime în Lady Macbeth.

Dragoș Buhagiar construiește o lume
în care toate elementele se află în consonanță
și propun prelungiri ale sensurilor textuale.
O frumoasă imagine creează o altă ramă
— a corăbiei. Punct de plecare pentru aceasta
îl constituie *Furtuna*, dar metafora se extinde,
corabia însoțește spectatorul în lumea
spectacolului, dar îndeplinește și rolul de
luntre care poartă în final sufletul lui Hamlet.
Catargul corăbiei devine stâlpul infamiei
la care Shylock îl ținutiese pe Antonio și
își cere livra de carne. Puntea se transformă
în sală a tronului pentru Gertrude. Un năvod
ține locul pânzelor, semn clar că nimeni nu
are scăpare, că toate personajele sunt prinse
sub un clopot unde vor fi examinate — mai
întâi de către Hamlet, apoi de către spectatori,
prinși și ei, la rândul lor, în capcana textuală.

Acțiunile se dublează atunci când
aceleași indicii sunt alocate mai multor piese:
Desdemona și Ofelia au parte de replici și
gesturi comune. Sunt emoționante momen-
tele de răcărire ale Ofeliei și dialogurile ei
cu Hamlet ("M-ai iubit odată. Cel puțin așa
m-ai făcut să cred"). Ofelia se oglindește
în suprafața apei, dar și în chipul păpușii
care va fi înecată. Uciderea Desdemonei
e, de fapt, un dans al iubirii și al morții.
Pene albe zboară îngeresc, indicând atât
puritatea, cât și trecerea. Chipul Desdemonei
primește o ultimă mângâiere, Othello iubește
și ucide.

În mod paradoxal, dacă debutul stă sub
semnul lui "vorbe, vorbe, vorbe" — audiția/
repetiție se clădește pe cuvinte, dar
spectacolul prezentat în fața regelui și a
reginei e non-verbal. E refăcută în registru
muzical relația Gerturde — Claudius. O
scenă parodică, plină de umor, se termină
într-o bătaie generală ca în comediile
slapstick sau în desenele animate.

Dovada inteligenței lui Radu-Alexandru
Nica în a-și încadra construcția o reprezintă
parcursul atent integrat între "Vorbe, vorbe,
vorbe" și "The rest is silence". Hamlet își
încheie propriul spectacol. La finalul lui, barca
este strânsă, eroul sare în ea, dar nimeni nu
îl însoțește. Pleacă singur în lumea de dincolo
de scenă și de viață, în carte, în lumină.
Shaking Shakespeare este un spectacol rotund,
subtil, generos, în care toate elementele sunt
integrate într-un mecanism încărcat de
semnificații, construit cu mare precizie.

